

KIRSI PEHKONEN

*Kesä-
vieraita
Jylhäsalmmella*

KARISTO
HELSINKI

© Kirsi Pehkonen ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-49991-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

1

Krisse hiljensi pienen mustan pakettiauton vauhtia hyvissä ajoin ennen lossirantaa. Edellä ajava auto suorastaan mateli, joten hänenkin täytyi. Eiliseltä tuttu lossikahvila Lossarin kyltti kehotti koivukujan jälkeen kääntymään oikealle ja toivotti tervetulleeksi kahville. Krisse harkitsi lyhyen kiukkuisen hetken, ajaisiko kyltin ja koivujen ohi suoraan Jylhäsalmen lossin kyytiin ja saman tien lyhyintä tietä pois, hevonhuittisiin koko typerästä kylästä. Jossa ihmiset olivat ilmeisesti pöljempää kuin mitenkään olisi voinut ennalta arvata.

Kyllä otti päähän, raskaasti. Oliko tänne pakkautuminen ollut varsinainen jättierehdys?

Olisiko pitänyt pysytellä kaupunkimaisemissa? Peruuttaa koko päätös, yrittää pysyä entisissä myyntitoimistohommissa, kuunnella tuttujen työkavereiden juttuja? Ehkä olisikin, mutta sehän ei tosiasiaa ollut mahdollista. Hän oli lähtenyt vapaaehtoisesti, ennen kuin irtisanomiskirves olisi iskenyt häneen, kun taas uusi yt-kierros oli käynnistynyt. Joten käytännössä vaihtoehtona olisi ollut etsiä pääpunaisena uutta työpaikkaa, kilpajuoksua satojen muiden työnhakijoiden kanssa. Hän ei ollut tehnyt niin, joten tässä sitä oltiin. Nyt oli myöhäistä katua.

Ensimmäinen työkeikka Jylhäsalmella oli takana. Hyvä jos ei jäisi viimeiseksi, kun oli ollut niin typerää porukkaa.

Krisse vaihtoi vaihteen vapaalle ja veti syvään henkeä. Pitäisi rauhoittua. Ei ottaa pulttia yksittäisen asiakaskohtaamisen vuoksi. Vaikka asiakas olisi ollut kuinka idioottimainen ja kantapohjista niskavilloihin saakka tungettu täyteen jotain ihmeellisiä keskiaikaisia ennakkoluuloja.

Ensin oli kysytty, milloinkas se oikea, vanhempi nuohooja tulee paikalle. Sitten oli valiteltu, että edellinen nuohooja, siis *oikea* nuohooja, olisi vihellessen mennyt tikkaita, jotka eivät neiti nuohoojalle kelvanneet. Eivät niin, kun eivät olleet kunnolla seinässä kiinni ja jo ensimmäinen piena notkahti kokeillessa. Nuohous oli jäänyt kesken, hormit koluamatta.

Pitäisi merkitä Mäyrämäen tila nuohoojien valtakunnalliselle mustalle listalle. Jos sellainen olisi olemassa. Kiukku kuiskutteli Krissen korvaan, että ehkä isä oli ollut väärässä, ei tällainen tainnut olla hänen hommiaan. Hän pyyhkäisi äkäisesti otsaansa, ikään kuin kuiskuttelut sillä mielestä katoaisivat.

Melkein kuin vastalauseeksi synkille mietteille hän tönäisi vinkkarin naputtamaan, hiljensi ja kääntyi koirivivuston jälkeen kahvilan pihalle. Häntähän oli oikein erikseen kutsuttu kahville lossirannan kahvilaan. Ehkä nyt oli sopiva hetki. Jos hän vaikka häipyisi eikä uutta hetkeä tulisi. Kahvinpuutetta, sitä tämä teräväsäröinen mielentila ehkä osittain oli. Ja nestehukkaa. Ehkä ihan pikkiriikkisen pettymystä ensimmäisen keikan pieleenmenosta uudella paikkakunnalla.

Aamukahvit olivat jääneet juomatta, kun kello oli tikuttanut ylinopeutta kohti sovittua keikka-aikaa. Joten jospa hän hankkisi nyt kofeiinia verenkiertoon, ehkä sitten helpottaisi. Pitäisi saada sisuksiin myös jotain kylmää ja

raikasta korvaamaan kaikkea sitä hikeä, joka oli liimannut aluspaidan ja mustat housut ihoon kiinni.

Krisse paukautti pakun oven kiinni kovempaa kuin oli tarkoittanut.

– Sori Patukka, hän mutisi ja taputti pari kertaa auton mustaa kylkeä. – Vähän lähti lujaa.

Uskollinen pakettiauto Patukka pysyi hiljaa, mutta Krisse oli aika varma, että se hyväksyi anteeksipyyntönsä. Jos Patukka ärsyyntyi, se saattoi hieman viivytellä ja ähkiä käynnistymisen kanssa, mutta ei se ollut häntä koskaan kokonaan pettänyt. Ei suuttunut edes siitä, että sitä oli melko mahdotonta pitää pesunkiiltävänä. Patukka oli saanut tottua siihen, että helmapellit olivat nimismiehenkiharaisilla hiekkateilla kurvailun jälkeen pölyn ja hiekanmurusten kuorruttamat. Turha niitä oli heti pestäkään, jos sama ryytytyys oli edessä taas seuraavana päivänä.

Krisse otti kokomustan huivin päästään ja ravisti tummanvaaleat hiukset vapaiksi. Kuumuudesta ja kiukusta hikeentynyt päänahka kiitti raittiista tuulahduksesta. Hetken hengähdettyään hän sitaisi huivin takaisin, tunki pari esiin valahtavaa kiehkuraa sen alle ja napsautti Patukan ovet lukkoon. Kukaan asiaa osaamaton ei tekisi mitään hänen työvälineillään, mutta varmuus paras. Suht tuoreen yrittäjän ei kannattanut kerätä turhia hankintakuluja huolimattomuuden vuoksi.

Muutaman ärhäkän askeleen jälkeen Krisse tajusi hiljentää menoaan ja katsella ympärilleen. Maisema ei sentään näyttänyt epäystävälliseltä, jos ihmiset ehkä vaikuttivatkin. Kahvilan pihalta aukeni miltei postikorttimainen näkymä järvenselälle, kesätaivas oli häikäisevän sininen ja poutapilvet puhtoisin valkoisia. Lossi jyrähti käyntiin vastaran-

nalla, lokkeja keikkui ilmassa salmen yläpuolella. Järveltä puhaltava kepeä tuuli pyyhki poskia ja kuivatti nenänvarteen nousseet pisarat.

Rantakahvila näytti oikeastaan aika söpöltä. Punamulta-seinät, valkoiset ikkunanpuitteet ja nättejä kukkia siellä täällä. Molemmiin puolin sisäänkäyntiä riippui pienen katonlipan nurkista amppelit, joista puna- ja valkokukkaiset kasvit valuivat ryöppyinä. Kukkalaatikoista rönsyt kirjaimellisesti kiertyivät heinikon sekaan.

Pihalla oli pari värikästä mainoskylttiä, mutta hän ei vaivautunut niitä tutkiskelemaan. Kunhan kahvilasta saisi kahvia, se oli tärkeintä. Pullavalikoimasta voisi sen kylkeen katsella mutusteltavaksi jotain verensokeria nostattavaa mutta ärsyyntymistasoa laskevaa.

Krisse kopisteli varmuuden vuoksi molemmiin käsin työhousunlahkeita, vaikka tuskin niissä kulkeutuisi kahvilaan likaa. Hän osasi hommansa eikä sotkenut itseään eikä paikkoja turhan päiten.

Hän astui kahvilanovesta peremmälle ja räpytteli hetken silmiään. Häikäisevän iltapäiväauringon jälkeen meni hetki totutella näkemään sisällä. Etenkin kun kahvilassa välkehti sinisiä, punaisia ja keltaisia valopalloja. Krisse siristeli silmiään. Erikoinen valaistumaku tässä lossikahvilassa, mutta tuoreen kahvin tuoksussa ei ollut mitään vikaa.

– Tervetulloo! Peremmälle vaan!

Krisse melkein kiljahti, kun äkkiä hänen eteensä loikkasi tasajalkaa sirkuspelle värikkäänruudullisissa jättihousuissa ja räikeässä pallokuvioisessa paidassa. Maalattujen klovnin- kasvojen leuan alla pyöri moottoroitu punainen rusetti, päässä keikkui kirkkaanpunainen peruukki ja musta knallihattu.

Hän ei ehtinyt päivää sanoa, kun klovnityypin takaa pölähti näkyviin pienikokoinen merirosvo musta lappu toisen silmänsä päällä, merkilliseen kiiltävään kypärään sonnustautunut pikkuinen ritari ja valkoisiin vaatteisiin pukeutunut minihenkilö, jonka otsassa törrötti glitterkimalteinen sarvi.

Siis yksisarvisihminen. Ja merirosvo ja ritari. Jotka yhteen ääneen intoilivat onkimisesta. Klovni toppuutteli ja neuvoi innosta pompahtelevan kolmikokoinen kahvilan perälle ja lasiovien kautta ulos.

– Mahtuu tänne aikuisetkin sekaan, klovninukke hihkaisi ja nojautui lähemmäs Krissää.

Pellen hymyillessä kasvoihin maalatut jättihuulet vääntelehtivät kammottavasti. Krisse kavahti tahtomattaan himpun taaksepäin, hänen silmissään klovnin kestovirne vääntyi pelottavaksi irveeksi.

– Mahtava asu, ihan kuin oikee nuohooja! klovniohento jatkoi huomaamatta Krissen hämmennystä.

Krisse tuijotti tyyppiä ja yritti päästä kärryille siitä, mitä tämä höpisi ja mitä täällä tapahtui. Hän luuli tulleensa pienen maalaiskylän rantakahvilaan, mutta vaikutti päätyneen keskelle jotakin psykedeelistä harhaa. Samassa Krissen katse tarkentui suureen värikkääseen mainokseen, joka oli kiinnitetty kahvilan ilmoitustaululle. Hitaasti sen koukeroiset sanat porautuivat hänen tajuntaansa saakka.

Lasten tapahtuma Lossarilla. Naamiaiset. Parhaat puvut palkitaan (kaikki palkitaan). Jätskiä, mehua ja keksejä (ei lopu kesken). Kummitushaitaristi (hui!). Taikova klovni (joku temppu voi onnistuakin). Ongintaa (ei kaloja). Tervetuloa. Jylhäsalmen kyläyhdistys.

Krisselle valkeni, että minipoliisi, pikkumerirosvo ja

glitter-yksisarvinen eivät olleet ilmestyneet toisesta ulottuvuudesta, vaan olivat pukeutuneet naamiaisiin, kuten myös aikuiskokoinen klovní. Se oli luultavasti kyläyhdistyksen väkeä.

– Kuka näistä on sinun? klovní kysyi Krisseltä ja silmäili kahvilassa parveilevaa naamioitunutta lapsilaumaa. – Tai mikä?

– Ei mikään. Tulin ihan vaan... kahville.

– Ai. Sori! Luulin, kun noin hieno asu ja kaikki. Mutta olet siis...?

– Joo, nuohooja. Oikea nuohooja.

Ulkoterassilta kuului kutsuvia hihkaisuja. Klovní virnisti Krisselle leveän korvasta-korvaan-hymyn ja riensi vilkuttelun kutsujia kohti.

Huvittunut helpotus levisi väkisinkin Krissen kasvoille. Kiukun sumentamana hän ei kai ollut aluksi oikein katselut kunnolla ympärilleen tai ainakaan ajatellut järjellä sitä, mitä näki.

Hän oli onnistunut tupsahtamaan kahvilaan riehakkaan lastentapahtuman keskelle, melkein saanut sydänkohauksen klovnínaaman säikäytyksestä ja luullut näkevänsä harhoja. Sen siitä sai, kun antoi pahan tuulen ottaa vallan. Ja hän kun oli vain halunnut kylmää juotavaa ja kupin kahvia.

– Onginta alkaa takaterassilla! Kaikki ongelle!

Lasioven luona klovní viittoi sisällä olevia lapsia tulemaan ulos ja pyyhkäisi samalla hikeä hieman vinksalleen valahtaneen peruukin alta.

– Eikä saaliiks ole tarjolla haukee tai ahventa, vaan jotain ihan muuta!

Sirkuspelle vilahti takaisin takaterassille aivan liian suuret ruutuhousut lepattaen ja katosi Krissen näkyvistä. Pari

prinsessamekkoista pikkuolentoa pyrähti Krissen kylkiä hipoen ulos lasiovista, perässä taapersi vielä päätä lyhyempi valkoinen jänis, jonka pörröinen häntäpallero keinahteli kiinni vain muutaman ohuen langan varassa.

Krisse puhahti itsekseen ja otti varovaisia askelia kahvilan tiskille päin. Joku hätäisempi olisi voinut vaikka oikeasti luulla tulleensa höperöksi, kun äkkiarvaamatta tällaisen härdellin keskelle osui. Avonaisten lasiovien takaa ulkoa kuului iloisia kiljahduksia ja helisevää naurua. Joku oli varmaan onnistunut onkimaan yllättävän saaliin.

Tilanne sisällä kahvilassa rauhoittui, ei näkynyt enempää mini-ihmisiä eikä merkillisesti naamioituja aikuisia. Vihdoin Krisse pääsi asiaan, leivonnaisvitriinin ja kahvikannujen ääreen.

– No löysitpä tännekkii, vähän jo ootastelin. Nyt sitten ne tervetulokahvit, vähän myöhässä, mutta kumminni!

Kahvilan omistaja hymyili Krisselle kuin vanhalla tutulle, vaikka Krisse ei ollut tavannut Sirkkaa kuin vasta kerran.

– Kyläyhitys tarjoo ulukona lapsille mehut ja keksit, Sirkka jatkoi. – Aikuisille on tiällä sisällä tavalliset tarjoomukset, katoppa siitä.

Krisse oli edellisiltana yömyöhällä hakenut Sirkan kotoa Riihirannasta väliaikaisen kesäkotinsa Ison Mökin avaimet. Sirkka oli kyllä tarjoutunut tuomaan ne, kun Krisse saapuisi vuokramökille. Mutta Krisse ei ollut osannut arvioida saapumisaikaansa kovin tarkasti, eikä hän halunnut aiheuttaa ylimääräistä odottelua ja vaivaa. Sirkka oli antanut avaimet, lyhyen listan ohjeita ja kutsunut tervetulokahville lossikahvilaan heti, jähkä Krisse vain ennättäisi.

– Voin minä maksaa kahvit, Krisse sanoi ja kaivoi kukkaroa esille reisitaskusta.

– Elä höpsi, talo tarjoo tervetuliaiset, kuuluu mökinvuokraan. Seuraavan kerran sitten lyyään kassaan. Ja ota jottain kahvin kaveriksi kanssa.

Pienen arpomisen jälkeen Krisse kuitenkin maksoi visypullon, Sirkka sai tarjota kahvin ja mehevännäköisen voisilmäpullan.

– Joko oot asettunna taloksi? Sirkka kysyi.

– Kyllä, kunhan saan loput tavarat purettua.

– Ja sauna lämpes hyvin?

– Oli ihanat löylyt!

Siksipä vaatekassit ja muut roippeet olivatkin jääneet illalla purkamatta kaappeihin. Mökin sauna viekoitteli aina uudelle löyliyn-ja-uimaan-kierrokselle. Lopulta hän oli perusteellisesti uitettuna ja saunoneena hoippunut pyyhe ympärillään tupaan ja huomannut olevansa supernälkäinen, syöminen oli unohtunut saunomaan intoutuessa. Hän oli koonnut tullessa ostamistaan ruokatarpeista jonkinlaisen iltapalan ja syötyään saanut enää vaivoin laitettua lakanat vuoteeseen. Aamulla kostea pyyhe oli edelleen ollut mytyssä tuolilla sängyn vieressä. Kyllä, voisi sanoa, että hän oli asettunut taloksi.

Järveltä kertautuva auringonpaiste sai kirkkaudellaan silmät siristelemään. Keli oli tyyni, ja terassilla ilma suorastaan väreili hellettä. Kaikki pöydät näyttivät olevan täynnä naamiaisvieraita, heidän aikuisiaan, tyhjentyviä mehumukeja ja hupenevia keksipinoja, seassa muutama uhkaavasti sulava jäätelöannos. Krisse harkitsi, olisiko fiksumpaa sittenkin hylätä järvimaisema ja palata sisälle, kun onkipaikalla häärivä aikuisen kokoinen Mustanaamio huomasi hänet.

– Hetkinen, tännepäin! Mustanaamio huikkasi ja viittoi lähemmäs.

Krisse vilkaisi sivuilleen tarkistaakseen, tarkoittiko naamiomies häntä, mutta ketään muuta ei ovensuussa ollut. Hän lähti pujottelemaan eteenpäin ja kohotteli tarjotinta prinsessojen ja merirosvojen ja outojen olentojen välissä. Mustanaamio oli mennyt edeltä kukkalaatikoilla koristeltujen kaiteiden välistä siltamaista käytävää pitkin ja raivasi pyöreältä pöydältä sivuun mehumukeja ja epämääräistä roinaa.

– Tänne mahtuu, vähän rauhallisempi paikka.

Krisse kiitti ja laski tarjottimensa pöydälle, joka oli nurkkauksessa lähimpänä järveä, puoliksi louhikkoisen rantaviivan päällä. Mustanaamio veti vielä hänelle tuolin esiin, ja kun Krisse istuutui, kumarsi kohteliaasti.

– Pahottelut tästä härdellistä, Mustanaamio sanoi.

– Jospa täällä saa olla vähän paremmin rauhassa.

– Kiitos, eiköhän vaan.

Krisse yritti hymyillä ystävällisesti riemukkaiden kiljahdusten keskellä. Mustan kangassilmikon sijaan tällä Mustanaamio-versiolla oli päässään läpitunkemattoman mustat kapeat aurinkolasit. Mustanaamio kohotti niitä otsalle toisella kädellään, ja naurunryppyjen ympäröimät siniharmaat silmät tarkastelivat vuoroin Krisseä ja vuoroin onkipaikkaa huvittuneena.

– Vilikuttele, jos tarttet vielä jotain, Mustanaamio lupasi hövelisti. – Voin pujotella halki viidakon noutamaan. Kun tuossa on noeta esteitä.

Niin todella oli, takaterassilla pyöri ja pomppi jos jonnäköistä pikkuihmistä. Mustanaamio laski mustat lasit silmilleen, nyökkäsi Krisselle hymyillen ja palasi takaisin lapsiviidakkoonsa.

Krisse katseli Mustanaamion perään yllättävästä viidakkosankarin kohtaamisesta hämmentyneenä. Tiukan

viidakkomaisen trikooasun sijaan tämä Nastamuumio oli pukeutunut haalistuneisiin, perimiehekkäisiin sinisiin puuvilla-aluspaitaan ja -kalsareihin, jotka löpöttivät sieltä täältä väljinä. Kalsareiden päälle oli viritelty punamustaraidalliset miesten pikkuhousut sekä leveä musta vyö. Pään peitti kireä sininen huppu. Mustanaamion merkki vyössä taisi olla aaltopahvia ja ilmeisen omatekoinen. Oliko pikkuhousujen raidoituskin tussilla piirrettyä? Krisse ei viitsinyt jäädä tuijottelemaan Mustanaamion kriittisiä paikkoja, joten se jäi arvoitukseksi. Mutta kieltämättä tämän kalsari-Mustanaamion raamit olisivat passanneet tosi-Mustanaamion hommiin. Rosvot nippuun ja ratsaille, sitä ei ollut ollenkaan vaikea kuvitella, vaikka juuri sillä hetkellä Mustanaamio olikin innosta hihkuvan lapsilau-
man saartama. Kaikkea sitä voikin päiväkahvin lisukkeeksi pyytämättä saada.

Krisse hulautti kerralla puolet vissystä pahimpaan janoon ja kuumuuteen ennen kuin haukkasi pilvenpehmeää, juuri paistetulta tuoksuvaa voisilmäpullaa. Sen sokerinen pinta rapsahti herkullisesti, pehmeästä voisydämeestä levisi täyte-
läinen makeus hivelemään makuhermoja. Taivaallista.

Rantapöytään kävi sopivasti leppeä ilmapirtta. Vaikka mustat teepaita ja housut imivät kuumuutta puoleensa, Krisse tunsu saavansa juuri sopivasti sekä lämpöhoitoa että viilennyshuoltoa, nestetankkauksen lisäksi. Ajanvietteeksi onkijoiden touhuissa riitti katseltavaa, kun he vuorollaan heittivät puukeppiin kiinnitetyn ohuen köyden varassa pientä keltaista muovisankoa. Se singahti kaiteenreunaan viritetyn kirjavan kankaan yli, ja kun näkymätön aartei-
denhaltija nykäisi köyttä pari kertaa, sanko nousi ylös ja paljasti saaliin jännityksestä pomppivalle onkijalle. Rinki

pieniä naamiaishahmoja seurasi ympärillä silmät loistaen, mitä kukin sai ongittua saaliikseen.

Onkimispaikalla Mustanaamio nosti juuri syliinsä pienen leppäkertun ja pyyhki tämän suuta lautasliinalla. Leppäkerttunen nosti kätensä Mustanaamion leualle.

– Minun kypärämyssy! pienen leppäkerttutyön kirkas ääni kuului hyvin Krisselle saakka. – Äitin aurinkolasit.

Tosiaan, sininen kypärämyssy taisi olla lasten kokoa, Krisse huomasi. Se puristi Mustanaamion posket suppuun ja ylsi nippanappa peittämään vähän kaulaa. Aito Mustanaamio osti varmasti kypärämyssynsä aikuisten osastolta. Mustanaamion sylissä innokkaasti viuhtovan leppäkertun pienistä sormista jäi somat vaaleat jäätelötahrat rosvojen kauhun aurinkolaseihin.

Viimeisiä pullanmuruja napsiessaan Krisse ei enää ollut kiukkuinen. Ehkä Jylhäsalrella oli myös ihan tavallisia mukavia ihmisiä, vaikka osa ehkä pukeutuikin aika merkillisiin asuihin. Kenties aamupäivän talonväki oli vain poikkeus, joka vahvisti säännön.

2

Kahvista ja voislilmäpullasta voimistuneena Krisse päätti suoriutua iltapäiväksi sovitusta keikasta hyväntuulisena, olisi talon pihassa vastassa mitä tahansa. Ennakkoluuloinen isäntä, epäluuloinen emäntä, kiljuvia kakaroita tai vaikka räksyttävä vahtikoira. Jos sellainen, toivottavasti kuitenkin kunnolla kiinni.

Krisse napsautti Patukan lukot auki, vetäisi kankaisen penkinsuojuksen karanneen nurkan takaisin paikoilleen ja asettui kuskinpaikalle. Viereiseen autoon pakattiin juuri naamiaisivieraita, Frozenin Elsa ja yksisarvista, jonka sarvi oli lipsahtanut takaraivolle, sekä hämähäkkimiestä, joka olisi ilmeisesti mieluummin halunnut esitellä taitojaan auton katolle kiipeämisessä. Joko kaikkien tai jonkun heistä äiti ohjaili poukkoilevaa laumaa takapenkille.

Muksujen silmät loistivat edelleen, naamiaiset olivat varmaan olleet hauskat, mutta olemuksissa alkoi jo näkyä väsähtämisen merkkejä. Pikkuinen valkoinen jänis nuokui etupenkin turvaistuimessa, toivottavasti sen hännätöpö oli yhä tallella. Todennäköinen äitihenkilö laittoi takaovet kiinni ja livahti etupenkille aivan kuin ennakoiden, että vitkastelu saattaisi johtaa lauman karkaamiseen. Hän sai kuitenkin saaliinsa onnellisesti liikkeelle Lossarin pihalta.

Krisse tarkisti karttasovelluksesta reitin tilauksessa annettuun osoitteeseen ja starttasi Patukan liikkeelle. Hän ajoi pientä mustaa pakettiautoa tottuneesti. Isällä oli ollut tämä ketterä oman firman teippauksilla varustettu pikkupaku työhommissa, ja erikseen tavallinen pikkuauto muihin ajoihin. Krissellä sellaista luksusta ei ollut, Patukka sai toimia sekä työ- että huviajoneuvona, firman nimi ja yhteystiedot aina näkyvillä, kylkiin ja takaoviin teipattuna. Hieman säätämistä se joskus vaati ja ylimääräistä putsaamista, mutta sillä oli pärjättävä.

Reunamäki, luki uudennäköisessä tienviitassa. Patukka lipui pitkin pihatietä, jonka keskeltä ja pientareilta heinikko oli vastikään niitetty. Muutaman sadan metrin päässä tie päättyi vaaleanvihreän kaksikerroksisen puutalon pihaan. Oikealla pihamaata reunusti siististi kunnostettu vanha navettarakennus, vasemmalla aitta. Nurmikko oli leikattu, kukkapenkissä kukki paljon punaista ja keltaista. Kaikesta näki, että asukkaat pitivät kodistaan hyvää huolta. Ovi aukeni, ja nuori nainen heilautti kättään tervehdykseksi.

Ennen työvälineiden noutamista Krisse sai avarassa tuvassa tervehdittäväkseen kaksi innokasta jackrussellin-terrieriä.

– Mukamas ärhäköitä vahtikoiria, Maijuksi esittäytynyt asukas naurahti. – Mutta kaikkien kanssa pitäisi vaan leikkiä. Ne käy varmaan rosvojen kimppuunkin vasta kun rosivot väsy leikkimään. Nikke ja Nala, rauha nyt!

– Vai että hurjia talonvahteja, Krisse hymyili ja kyykistyi rapsuttelemaan valkomustaturkkisia kaveruksia, jotka pyörivät hänen ympärillään hännät viuhuen. – Nämä kaverit pitää kyllä laittaa kiinni siksi aikaa, kun nuohoan. Voi muuten tulla aika sotkuiset leikit.

– Totta kai. Parempi vaan antaa ensin tutustua, että mikä tulija se tämä on. Eivät sitten metelöi koko ajan, kun vien ne tästä pieneen kammariin häsläämästä.

Talossa oli käytössä leivinuuni ja yksi pönttöuuni. Krisse tarkasteli valmiiksi hormien paikat savupiipussa. Järvenpuoleinen oli leivinuunin, pihanpuoleinen pönttöuunin.

– Vauva nukkuu makuuhuoneessa, mutta se ei varmaan haittaa? Maiju kysyi. – Ulkona on niin kuuma, että nyt nukkuu sisällä paremmin.

Krisse hoksasi, että pihalla portaan pielen varjoissa oli tosiaan ollut lastenvaunut. Uutta elämää kasvamassa tässä talossa siis.

– Kunhan ei säikähdä outoja ääniä, Krisse sanoi. – Tai vierasta ihmistä mustissa kampeissa.

Tuumattiin viisaimmaksi, että Maiju menisi pötköttele-mään ja lueskelemaan makuuhuoneeseen, jotta jos vauva heräisi, äiti olisi heti lähellä. Krisse hoitaisi hommat joka tapauksessa itseksensä.

Ulkona Krisse kiersi talon sivustalle. Metalliset tikkaat olivat keskellä talon päätyä, ne veivät suoraan katonharjan kävelysillalle. Hän tarttui tikkaiden alaosaan ja kokeili napakasti niiden tukevuutta. Hyvät olivat, niin kuin päällepäinkin näki. Tikkaiden alla ei ollut mitään terävää, johon voisi tipahtaessa osua. Ei hän aikonut pudota, mutta varmuus paras. Joskus lähettyvillä oli puutarhatuoleja, tonttupatsaita tai jopa heinäseipäitä koristeena, sellaisen päälle oli paljon pahempi juttu mätkähtää kuin pelkkään heinikkoon.

Krisse nouti autosta sanomalehteä ja peitti huolellisesti lattiat leivinuunin ja pönttöuunin edestä sekä tiivisti paperilla uuninluukut. Hän otti hormin pellit pois ja teippasi

niiden reiät umpeen maalarinteipillä. Toisinaan hän top-pasi reiät umpeen sanomalehtitolloilla, mutta jos uuni oli kätevästi teipattava, se oli hänestä näppärämpää.

Hän palasi autolle ja veti alun perin siniset mutta käytössä tummentuneet lenkkitossut jalkaan ja heilautti nuohousrepun selkään. Krisse tykkäsi pitää laskunaruja repussa eikä olalla niin kuin nuohoojapotreteissa usein näki. Eivätpähän tarttuneet köysi, harja ja paino mihinkään vaan pysyivät siististi mukana. Puhelin kiinni kojelaudan telineeseen, sen hän oli isältä oppinut. Keskittymistä ei kannattanut ylhäällä antaa häiritä, soitot ja viestit ehti katsoa maan tasallakin. Sitä paitsi puhelimesta tuli entinen, jos se luiskahti alas, katolta oli pitkä matka pudota. Käsiin vielä likaisemmat katollakäyntihanskat, Patukan takaosasta kainaloon pienet metalliset porrasaskelmat, ja nuohooja oli valmis kiipeämään katolle.

Talojen tikkaat oli asennettava niin ylhäälle, etteivät pienet lapset niihin helpolla ylettäneet. Hän pystyi kyllä tarvittaessa heilauttamaan itsensä ja reppunsa puolentoista metrin korkeudelle, ensin polvi alimmalle askelmalle ja siitä punnerrus ylös. Mutta jos ei ollut pakko, hän meni mieluummin helpomman kautta ja käytti pikkuportaita.

Krisse siirsi repun olkahihnoja sopivampaan kohtaan ja nousi porrasaskelmalle. Ote tikkaista oli hänelle aina merkki keskittyä olennaiseen. Pitävä ote, varmat liikkeet, yksi pieni kerrallaan ylöspäin. Otteen siirto, askelma, otteen siirto, askelma. Tasapaino, huolellisuus ja turvallisuus, niistä isä ei ollut koskaan tinkinyt töissä. Huterille tikkaille ei kiivetty, eikä kiivetessä mietitty mitään muuta.

Tosin isä oli varmasti huolella keskittynyt myös pikku Ann-Kristiniinsa niinä kertoina, kun hän kiipesi isän

mukana katolle. Läheskään aina Krisse ei päässyt mukaan, mutta toisinaan kuitenkin, tutuissa paikoissa tai silloin kun talonväki ei ollut kotona kauhistelemassa pikkulikkaa katonharjalla.

Lapsen ottaminen mukaan katolle ja nuohoamaan ei varmasti ollut millään ehdoilla sallittua, ei edes silloin. Mutta isä totesi vain, että missään ei tarkalleen ottaen lukenut, että se olisi kiellettyä. Miten paljon äiti siitä tiesi, Krisse ei ollut varma. Siitä hän oli aika varma, että oli hoksannut olla kertomatta äidille palattuaan kotiin isän luota.

Harjakorkeudella tikkaiden pystytangot kaartuivat reunan yli katolle kuin uimaportaat. Krisse astui talon päädystä kattosillalle, piti tikkaiden kaarista vielä kiinni ja kokeili hajareisin keikuttaa säiden kuluttumaa kulkusiltaa. Ei liikahtanut, tukevasti paikoillaan sekini. Hän päästi irti tikapuista ja asteli rauhassa keskellä taloa odottavan piipun luo. Laski toisen kätensä piipunhatulle, tasoitteli nousussa kiihtynyttä hengitystään ja huokaisi syvään. Tämä oli aina keikan paras hetki. Maailman paras maisemakonttori, isällä oli tapana sanoa.

Kattojen yllä aukeni aivan oma maailmansa. Nuohooja näki maisemia, joita ei maan tasalta kyetty näkemään eikä kuvittelemaan. Kuin jättimäisten käsien rakentaman nukkemaailman, taloja, pihvoja, metsiä ja teitä.

Reunamäen etupihan puolella Krisse ei ollut lainkaan tajunnut, miten upealle paikalle talo oli aikoinaan rakennettu. Järven puolella takapiha päättyi kalliojyrkänteeseen. Sen alapuolella kasvavien kuusten ja lehtipuiden latvat olivat kaukana hänen alapuolellaan. Rannassa häikäisevän vihreiden koivujen keskeltä erottui patinoitunut ranta-saunan katto. Talon piisin nuohottuaan Krisse laskeutuisi

kivettyä polkua pitkin alas rantaan putsaamaan saunan hormin.

Hän kohotti katseensa rannasta yli avaran järven. Vastarannalla näkyi peltojen, metsien ja niittyjen kumpuilevaa värimosaiikkia, siellä täällä rakennusten kattoja, pienempiä järviä ja lampia. Eteen avautuva suuri järvenselkä jatkui pitkälle molemmille sivuille. Kaksi purjevenettä lipui pois-päin, ne näyttivät leijuvan äänettömästi saarten pilkuttaman välkehtivän veden yllä. Puhtaanvalkoiset poutapilvet purjehtivat korkealla, taivas niiden yllä kaartui keskikesän sinisenä.

Krisse ymmärsi hyvin, miksi tähän hetkeen jäi helposti koukkuun. Olipa valoisaa tai pimeää, kaupunkinäkyymää tai maaseutua, kesä taikka talvi, jokainen kattomaisema oli ainutkertainen. Kukaan muu ei koskaan sitä samanlaisena näkisi.

Ylhäällä koko maailma oli jalkojen juuressa.

Toisaalta korkeuksissa tajusi oman pienuutensa, ja rai-vattujen peltotilkkujen ja ihmisen rakennelmien mitättömyyden avaran taivaan ja loputtomiin jatkuvien metsien keskellä. Pienenpieni muurahainen katolla, näkymättömiin kaareutuvan maan pinnalla.

Kepeässä ilmavirrassa tuoksui kesä ja koko maapallo. Sama tuuli kiersi maailmaa, täällä yläilmoissa hän sai sitä hengittää.

Krisse palautti katseen maan ääristä Reunamäen katolle. Kuula ja harja repusta, sitten töihin.

3

Krisse vilkutti Patukan ikkunasta vauvalle, joka seurasi silmät suurina äitinsä sylistä mustiin pukeutunutta tättiä. Isommalla hiekkatiellä hän avasi siviikkunan ja laski vasemman kyy-närpään nojaamaan auton ulkopuolelle, tuulettumaan läm-pimässä ilmvirrassa.

Hän ei pitänyt kiirettä, vaan katseli rauhassa tienvierusnä-kymiä. Maisemat olivat juuri sellaiset, joita olisi voinut nähdä vanhoissa Suomi-filmeissä. Jos nyt filmattaisiin modernia maalaisromanttista elokuvaa, Jylhäsalmi sopisi hyvin sille maisemaksi. Satoa lainehtivia viljapeltoja, metsiä ja niittyjä, järviä ja lampia. Kylä ei silti ollut jämähtänyt menneille vuo-sikymmenille, se oli selvää. Rakennukset oli pidetty hyvässä kunnossa, useimmat pihat olivat huolella laitettuja.

Isäkin oli pitänyt omaa taloaan kaupungissa huolella, se oli hänen ikäpolvelleen kunnia-asia. Kun Krisse ja hänen veljensä tyhjensivät sitä hiljalleen, missään ei repsottanut tapetti, ei kupruillut lattia, ei pilkottanut pinttyneitä tah-roja. Pinnat olivat siistit, lämpöhuone kuin viikkosiivouksen jäljiltä. Ja savupiippujen hormit, ne olivat tietysti loistokun-nossa. Krisse epäili, että siinäkin vaiheessa, kun isä ei pys-tynyt enää oikeisiin töihin, hän vielä salaa pinnisteli itsensä oman talon katolle ja nuohosi. Halusi tehdä niin, eikä var-sinkaan halunnut jättää hommaa muille.

Kun talo oli ollut jo melkein tyhjä, Krisse oli asunut siinä pari ylimenokuukautta, omat muuttotavarat laatikoihin pakattuna ja vain välttämättömin esille purettuna. Olohuoneen lattialla kaksi päällekkäistä patjaa sänkynä, muina huonekaluina matala pikkupöytä ja isän lempinojatuoli. Ja televisio. Jonkin aikaa Krisse täytti iltansa katselemalla romanttisia elokuvia toinen toisensa perään, oikeastaan ensimmäistä kertaa elämässään. Romanttisia hömppälleffoja ja joitakin niin kliseisiä komedioita, että ne olivat jo suorastaan traagisia.

Ei sillä, että hän olisi ollut juuri nyt suuressa romantiikan nälässä. Mutta kun takana oli melko tuoreita kipeitä luopumisia, kepeä ja takuulla onnellisen lopun sisältävä höttö oli varmin valinta katseltavaksi. Isän talossa kukaan ei ollut arvostelemassa hänen leffavalintojaan. Onnellisia loppuja, niihin saattoi luottaa.

Krisse vilkaisu kojelaudasta kellonajan, he olivat aikataulussa, Patukka ja hän. Oikein napakkaan työpäivään saattoi mahduttaa kuusi tai jopa seitsemän keikkaa, nuohottavien tulipesien ja hormien määrästä riippuen. Kaksi heti tälle ensimmäiselle päivälle oli oikein hyvä saldo. Jatkossa olisi hyvä saada tehtyä vähintään kahdeksasta kymmeneen keikkaa viikossa. Mitä enemmän tilauksia tulisi ja mitä enemmän niitä ehtisi tehdä, sen parempi tietysti kukkarolle.

Lossarin Sirkalta ja Joukolta vuokrattu Iso Mökki oli ollut oikea onnenpotku. Aluksi hän oli katsellut kesäksi lyhytaikaista vuokra-asuntoa koko Korkealan kunnan alueelta, vaikka Jylhäsalmi olikin ainoa alue, jonka hän ennalta tiesi nimeltä. Mutta eihän pienillä paikkakunnilla muutaman kuukauden kämppiä pahemmin ollut, pitkäaikaisia vain. Joitakin Airbnb-huoneistoja oli ollut tarjolla,

mutta kaikki olivat olleet joko varattavissa vain lyhyille pätkille, aivan liian suuria tai kohtuuttomissa hinnoissa. Onneksi hän oli hoksannut vilkaista myös mökkitarjonnan, vaikkei ollut siltä suuria odottanut. Jylhäsalmen tapaisilla seuduilla mökkivuorokaudet olivat nimittäin aika suosittuja ja arvokkaita, ja vuokramökit hyvissä ajoin talvella loppuun varattuja.

Yhden vuokramökin varauskalenteri oli kuitenkin näyttänyt loppukesäksi vihreää. Kun Krisse oli pirauttanut annettuun numeroon, Sirkka oli kertonut suoraan, että he olivat päättäneet täksi kesäksi vähän keventää kiireitä, siksi mökki olisi tarjolla vain yhdelle pitkäaikaiselle vuokraajalle koko kesäksi. Sillä tavoin heiltä jäisivät viikkosiivoukset, avainrumbat ja muut huoltohommat pois. Lisäksi mökin vuokrausta rajoitti se, että loppukesän aikana siellä oli tarkoitus kunnostaa huopakatto ja asentaa aurinkopaneelit. Vuokralaisen oma rauha ei silloin olisi sataprosenttinen, vaikka mökki olisikin koko ajan asuinkelpoinen. Se ei Krisseä haitannut, hänhän aikoi olla päivisin työkeikoilla.

Kun Sirkalle oli selvinnyt, että Krisse suunnitteli tekevänsä Korkealassa nuohoojan töitä, hän oli heti huhuillut Joukonsa puhelimeen. Kyllä vain, Jouko oli todennut, nuohoukset olivat Riihirannassa tältä vuodelta tekemättä, samoin Isolla Mökillä ja toisella pienemmällä mökillä, kun molemmat oman kunnan nuohoojat olivat pistäneet piipuharjansa pussiin. Siltä istumalta oli sovittu, että Krisse maksaisi osan vuokrasta nuohouksena. Vaihtokauppa kannatti molemmille.

Tarkkaa nuohouspäivää ei kuitenkaan vielä sovittu. Jouko oli tuumannut, että käyt sitten kun kalenterissa on väljää, heille ei ollut niin päivän päälle.

Krissen kalenterissa oli edelleenkin tilaa yllin kyllin, aivan liikaa. Ehkä vuokranmaksunuohoukset olisi hyvä käydä hoitamassa alta pois melko pian, heti seuraavalla viikolla. Hän voisi tietysti aloittaa urakan Isolta Mökiltä koska tahansa, vaikka ennen saunan lämmittämistä.

Kylätieltä erkaneva mökkitie laskeutui loivasti kohti järvenrantaa ja Isoa Mökkiä. Mökkipiha oli kahden erillaisen maiseman rajalla. Tieltä katsoen vasemmalla kasvoi vehreää sekametsää, koivuja, haapoja, pihlajia ja muita lehtipuita, seassa jokunen kuusi. Oikealle taas aukeni kiveämpi mäntyvaltainen puusto ja kallioinen järvenranta.

Krisse pysäköi Patukan tasaiseksi veistetyistä hirrestä rakennetun harmaan mökin takanurkalle. Hän varoi pitämästä meteliä ja tiiraili hetken aloillaan kalliorannan suuntaan. Kyllä vain, laiturin lähellä lokki vartioi rantamaisemaa samalla kiviluodolla kuin aamulla lähtiessä. Lintu oli valkeapäinen, harmaaselkäinen, siivenkärjet taisivat olla mustat. Se oli havainnut Krissen ja tuijotti takaisin, mutta ei tehnyt elettäkään pelätäkseen tai paetakseen. Krisse käveli lähemmäs, ei suoraan kohti, vaan kuin laiturille mennäkseen. Hän pysähtyi melkein vesirajaan, ja lokki tarkkaili tilannetta terävästi.

– Taitaa olla sinun ranta tämä? Krisse kysyi. – Ja nyt tuli tällainen tunkeilija?

Lokki käänsi katseensa hetkeksi järvenselälle, sitten takaisin Krisseen ja tepasteli muutaman askeleen aloillaan.

– Selvä, Krisse nyökkäsi. – Lähden tästä häiritsemästä. Hyvää päivänjatkoa.

Lokki kallisti päätään, piti mustat nappisilmät Krisessä aivan kuin arvioiden, mitä tuo outo olento hänelle höpisi.

Krisse ei halunnut säikäyttää lokkilintua, se oli sentään ollut täällä ennen häntä. Kaupungissa lokeille nyrpistettiin nenää, mokomia kiljukauloja, roskantonkijia ja makupalavarkaita. Täällä roolit tuntuivat olevan toisinpäin, lokki omisti kalliorannan ja ihmisvieras oli tunkeilija.

Krisse riisui kengät, sukat, huivin ja mustat työhousut pihakivillä ja kopsautti niitä muutaman kerran. Jos työn oli tehnyt hyvin, ei nokea juuri pöllynyt. Aivan syystä nuohoojat silti käyttivät mustia työvaatteita. Ehkä pitäisi joskus vaihtelun vuoksi kokeilla valkoisia, jotta näkisi, mihin rantuja ja tahroja kertyy, Krisse hymähti itsekseen. Polviin ja hihansuihin ainakin.

Kokemus oli opettanut häntä vilkaisemaan auton taustapeiliin ennen kuin meni seuraavaan paikkaan keikalle. Tuntui uskottavammalta koputella oveen tai soitella ovikelloa suht puhtaalla naamalla.

Hän ripusti housut ja huivin puiseen naulakkoon mökin kuistille ja jätti nuohouslenkkarit naulakon alle tuuletuttamaan. Paitakin jäi naulaan kuivahtamaan, mutta päätyisi siitä pukuhuoneen pyykkikoriin.

Isällä oli ollut kotona erillinen sisäänkäynti pieneen pukuhuoneeseen, jossa hän oli säilyttänyt työvaatteita. Pukuhuoneesta oli päässyt suoraan isompaan pukuhuoneeseen ja siitä edelleen kylppäriin ja saunaan. Niinpä isän ei ollut koskaan tarvinnut talsia työvaatteissa edes eteisen läpi.

Isolla Mökillä kuisti sai toimia pukeutumistilana. Kosteammalla kelillä hän riisuisi kampeet saunan pukuhuoneessa.

Iso Mökki oli nimensä mukaisesti oikeastaan hänelle aivan liian iso. Iso tupa, seinäkkeen takana hyvin varustettu keittiö, yksi makuuhuone alakerrassa, toinen yläkerrassa,

josta osa oli oleskelutilana toimivaa avointa parvea. Saunan pukuhuoneeseen pääsi sekä sisältä tuvasta että ulkoa kuis-tin kautta. Kylppäriin ja saunaan olisi mahtunut kerralla kokonainen perhe.

Joukon kanssa oli sovittu myös toisen, pienemmän vuokramökin nuohoamisesta. Se oli lähellä Lossaria, mutta varustukseltaan hyvin vaatimaton, eikä enää julkisessa mökkivälityksessä. Kantovesi, ulkohuussi ja pesutilana sauna. Se olisi ollut pienempi, mutta ei sopinut Krisselle, koska pyykkikone oli hänelle välttämätön. Eivät työvaat-teet välttämättä ollenkaan nokeentuneet, mutta hikisiä vermeitä ei ollut kiva pukea päälle seuraavana päivänä.

Kun työvaatteet oli ripustettu odottamaan huomista, Krisse istahti pelkissä alusvaatteissa mökin portaille, nojasi kyynärpäät polviin ja leukansa käsiin. Tässä sitä istuttiin, vain reilu vuorokausi Jylhäsalmelle saapumisesta, jo yhden työpäivän tehneenä, kerran kunnolla kiukustuneena, ker-ran naamiaisiin eksyneenä ja yhden tavallisen, mukavan asiakkaan luona keikan heittäneenä.

Kukapa olisi osannut ennustaa, että kaikista maailman kolkista hän päätyisi juuri tänne, tähän kylään ja tähän mökkiin. Pitäisi laittaa Lauralle viestiä, että täällä sitä nyt ollaan, kun kerran yllytit. On pikakotiuduttu ja ryhdytty jo töihinkin.

Krisse kääntyi portailla sivuttain ja nyökkäsi kauniin-harmaalle hirsimökille tyytyväisenä, kyllä tässä toimeen tultaisiin, oikein hyvin. Ajatella, jos hän olisi löytänyt kerrostalokämpän Korkealan keskustasta. Mikä tuuri, että ei. Nyt oli oma ranta, kokonainen mökki käytössä ja nenän edessä hienot maisemat. Ei hullumpaa heti ensimmäiseksi yrittäjälämän kesäksi.